

Sändlista

Överklagande av Samhällsbyggnadsnämndens i Laholms kommun beslut den 24 februari 2021, SBN § 45, avseende tillsyn av motorfordonstrafik på stranden vid Mellbystrand och Skummeslövsstrand

Beslut

1. Länsstyrelsen förelägger Skummeslövs tångallmännings samfällighetsförening, såsom ägare av fastigheten Skummeslöv S:15, att:

Sätta upp bommar vid fastighetens nedfarter till stranden i Skummeslövsstrand från Fiskaregatan, Wingrens väg, Skogsallén, Jungmansvägen, Styrmansvägen, Doktorsgatan, Stora Strandvägen, Tallsätträvägen, Rydholmsvägen, Skogspromenaden, Berndtssons väg, Kattvägen och Vallbergavägen för att förhindra körning och parkering på stranden.

Bommarna ska förses med lås och räddningstjänsten ska få tillgång till nycklar. Om räddningstjänsten skriftligen intygar att någon nedfart inte kommer att användas som räddningsväg, får fasta trafik hinder såsom stolpar eller stora stenar användas i stället för bom. Uppförda trafik hinder ska, oavsett utformning, förhindra att bilar kan passera och inte kunna rubbas av allmänheten.

Åtgärderna ska vara utförda senast den 30 april 2024.

2. Länsstyrelsen förelägger Mikael Johansson, Kristian Klemner, Kim Ejnarsson, Kenneth Ejnarsson, Peter Johansson, Bengt Göran Edvard Ejnarsson, Carl-Göran Ejnarsson, Bengt-Ola Hjalmar Ejnarsson och Anna-Karin Bengtsson, såsom ägare av fastigheten Mellby 10:10 att:

Sätta upp en bom vid fastighetens nedfart från Ejdervägen till stranden i Mellbystrand för att förhindra körning och parkering på stranden.

Bommen ska förses med lås och räddningstjänsten ska få tillgång till nyckeln. Om räddningstjänsten skriftligen intygar att nedfarten inte kommer att användas som räddningsväg, får ett fast trafik hinder såsom stolpar eller stora stenar användas i stället för bom. Uppfört trafik hinder ska, oavsett utformning, förhindra att bilar kan passera och inte kunna rubbas av allmänheten.

2023-04-11

Åtgärden ska vara utförd senast den 30 april 2024.

3. Länsstyrelsen förelägger Laholms kommun, Mikael Schönbeck, Bo Göran Karén, Niklas Karlsson, Karitha Karlsson och Norrahammar-Tabergsbygdens Barnkoloniförening, såsom ägare av fastigheten Mellby S:33 att:

Sätta upp en bom vid fastighetens nedfart från Kolonivägen till stranden i Mellbystrand för att förhindra körning och parkering på stranden.

Bommen ska förses med lås och räddningstjänsten ska få tillgång till nyckeln. Om räddningstjänsten skriftligen intygar att nedfarten inte kommer att användas som räddningsväg, får ett fast trafikhinder såsom stolpar eller stora stenar användas i stället för bom. Uppfört trafikhinder ska, oavsett utformning, förhindra att bilar kan passera och inte kunna rubbas av allmänheten.

Åtgärden ska vara utförd senast den 30 april 2024.

4. Länsstyrelsen förelägger Fåglarnas Samfällighetsförening, såsom ägare av fastigheten Mellby S:36, att:

Sätta upp en bom vid fastighetens nedfart från Mellbyvägen till stranden i Mellbystrand för att förhindra körning och parkering på stranden.

Bommen ska förses med lås och räddningstjänsten ska få tillgång till nyckeln. Om räddningstjänsten skriftligen intygar att nedfarten inte kommer att användas som räddningsväg, får ett fast trafikhinder såsom stolpar eller stora stenar användas i stället för bom. Uppfört trafikhinder ska, oavsett utformning, förhindra att bilar kan passera och inte kunna rubbas av allmänheten.

Åtgärden ska vara utförd senast den 30 april 2024.

5. Överklagandena avslås i övrigt.

Beskrivning av ärendet

Historik

Föreningen Strandmiljö Laholm har under många år påtalat och till tillsynsmyndigheten, Samhällsbyggnadsnämnden i Laholms kommun (tidi-

2023-04-11

gare Miljö- och byggnadsnämnden), anmält ett antal risker som motorfordonstrafik och parkering på stranden innebär såsom oljespill, nedskräpning, packad sand som medför försämrade dynbildning, buller, avgaser samt skador på växt- och djurliv.

Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt har i dom den 26 november 2018 (mål nr M 864-18 och M 865-18) förbjudit Laholms kommun att främja motorfordonstrafik och parkering av motorfordon på strandområdena i Skummeslövsstrand och Mellbystrand på vissa i domen särskilt angivna sätt. Efter överklagande från kommunen har Mark- och miljööverdomstolen sedan i dom den 20 juni 2019, M 11839-18 (MÖD 2019:23), fastställt mark- och miljödomstolens dom.

Sedan Strandmiljö Laholm den 10 september 2019 inkommit med begäran om att nämnden ska vidta erforderliga tillsynsåtgärder så att verksamheten med bilkörning på stränderna i Skummeslövsstrand och Mellbystrand upphör, beslutade nämnden den 21 oktober 2019, dnr Mi-2019-1548, att skrivelsen från föreningen inte föranleder någon åtgärd från kommunens sida.

Strandmiljö Laholm överklagade nämndens beslut till länsstyrelsen som den 17 januari 2020, dnr 8036-19, beslutade att upphäva nämndens beslut och visade ärendet åter till nämnden för erforderlig handläggning. Som skäl för beslutet angavs följande.

Länsstyrelsen bedömer inledningsvis att det inte finns skäl att anta att Laholms kommun inte följt det förbud mot att främja motorfordonstrafik och parkering av motorfordon som Mark- och miljödomstolen i Vänersborg meddelat i dom den 16 november 2018 (mål M 844-18 och 865-18). Det saknas därför skäl att ändra nämndens nu överklagade beslut i den frågan. Som framgår av Mark- och miljööverdomstolens dom, kan dock fler anses vara verksamhetsutövare.

Länsstyrelsen bedömer att markägarna har möjlighet att styra över om motorfordonstrafik ska förekomma på stränderna i den omfattning som är aktuell under sommarmånaderna. De har möjlighet att vidta åtgärder som begränsar eller helt hindrar motortrafiken som sådan eller minimerar de risker som följer av verksamheten. Enligt länsstyrelsens bedömning har nämnden således möjlighet att rikta förelägganden eller förbud mot markägarna, vilka också är att betrakta som verksamhetsutövare. Detta gäller även kommunen, om den äger mark där strandtrafiken sker.

I sitt överklagade beslut har nämnden, såvitt kan utläsas av beslutet, inte tagit ställning till om det finns skäl att ställa några krav gentemot markägarna. Verksamhetsutövare har, även om verksamheten (strandtrafiken) varken är tillstånds- eller anmälningspliktig, en skyldighet att följa miljöbalkens allmänna hänsyns-

2023-04-11

regler – bl.a. försiktighetsprincipen och lokaliseringsregeln (2 kap. 3 och 6 §§ MB) – och regeln om egenkontroll i 26 kap. 19 § miljöbalken. Det aktuella området är också av riksintresse för naturvård och friluftsliv enligt 3 kap. 6 § och 4 kap. 2 § miljöbalken.

Enligt den nämnda försiktighetsprincipen krävs det inte någon faktiskt konstaterbar skada eller olägenhet som exempelvis oljespill för att tillsynsmyndigheten ska kunna vidta tillsynsåtgärder. Risken för skador eller olägenheter är fullt tillräcklig för att en närmare utredning och bedömning av om ett föreläggande eller förbud krävs.

I förevarande fall har Mark- och miljööverdomstolen också uttalat att strandkörningen och strandparkeringen medför sådana risker att det finns behov av tillsynsåtgärder. Nämndens beslut ska upphävas och ärendet återförvisas till nämnden för utredning och bedömning utifrån ovannämnda lagrum av om det finns skäl att meddela något föreläggande eller förbud mot markägarna.

Halmstads tingsrätt frikände den 20 mars 2020 (mål nr B 377-20) en tilltalad för brott mot terrängkörningslagen efter att hen kört bil på stranden i Mellbystrand. I domskälen uttalade tingsrätten bl.a. följande.

Mot bakgrund av att det under lång tid förekommit motortrafik på det aktuella strandavsnittet, att denna trafik tidigare varit i viss mån reglerad på så sätt att det med skyltar anvisats var parkering fick ske, att det efter det att dessa skyltar togs bort fortsatt förekomma motortrafik på platsen som det såvitt framkommit inte ingripits mot samt att det därefter inte genom skyltar eller på annat sätt manifesterats att det inte skulle vara tillåtet att köra på stranden, är det aktuella strandavsnittet att anse som en plats som allmänt används för trafik med motorfordon. Tingsrättens slutsats är därför att den del av stranden där [NN] körde i detta sammanhang är att anse som väg och inte som terräng. Eftersom [NN] inte har kört i terräng på barmark, i den mening som detta begrepp har enligt terrängkörningslagen och förordningen om vägtrafikdefinitioner, ska [hen] frikännas från åtalet.

Den 25 maj 2020 beslutade Hovrätten för Västra Sverige (mål nr B 2683-20) att fastställa tingsrättens domslut. Av domskälen framgår att åklagaren inte har visat att förhållandena vid tiden för körningen var sådana att platsen då utgjorde ”terräng” i terrängkörningslagens mening. Domen ska däremot inte förstås som att hovrätten i ett generellt perspektiv har ”slagit fast” att stranden utgör en väg.

Nuvarande ärende

2023-04-11

Samhällsbyggnadsnämnden i Laholms kommun (nämnden) beslutade den 24 februari 2021, SBN § 45, att det för närvarande inte finns skäl att vidta ytterligare åtgärder när det gäller motorfordonstrafiken på stranden. Som skäl för beslutet angavs bl.a. följande.

Utifrån tillsynen som har utförts under 2020 bedömer nämnden att det för närvarande inte finns skäl att meddela föreläggande eller förbud för att minska riskerna för skador eller olägenheter till följd av motorfordonstrafiken på stranden. I tillsynen har markägarna redovisat en egenkontroll som visar att en riskbedömning finns och åtgärder för eventuellt spill och läckage finns. Avgränsningar har även skett på stranden i form av trästolpar som spärrar av vissa områden för motorfordonstrafik. Nämndens bedömning är utifrån förhållandena som är idag på stranden, och om avspärningarna eller annat ändras kan även bedömningen komma att ändras.

Under rubriken ”Ärendebeskrivning” i beslutet framgår följande:

Föreningen Strandmiljö Laholm och enskilda personer har under flera år framfört klagomål och påtalat risker med motorfordonstrafik och parkering på stranden.

Mark- och miljööverdomstolen har i dom (M 11839-18) från den 20 juni 2019 bedömt att motorfordonstrafik och parkering på stranden med hänsyn till omfattningen är miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalkens regler. Både Laholms kommun och markägare ansågs vara verksamhetsutövare i miljöbalkens mening och har ansvar över och möjlighet att styra trafiken på stranden. I domen förbjöds kommunen att främja motorfordonstrafik och parkering på stranden, vilket efterlevdes genom att kommunen tog bort hänvisningar till parkering och avgränsningar (betong-suggor).

Eftersom motorfordonstrafiken på stranden klassas som miljöfarlig verksamhet är kommunen enligt 26 kap. miljöbalken, MB, skyldig att utöva tillsyn, vilket nämnden har utfört under 2020. Tillsyn har skett genom att nämnden har begärt in skriftlig redovisning av markägare om vilka åtgärder som skett och vad som planeras att göras för att begränsa eller hindra motorfordonstrafik och parkering på stranden.

Efter första redovisningen från markägarna har sedan de fastigheter där det går att köra på sorterats ut. På dessa fastigheter har miljöenheten begärt in dokumenterad egenkontroll från markägarna. De inlämnade egenkontrollerna som har liknande innehåll tar upp riskerna med trafiken och eventuella åtgärderna som markägarna har tänkt göra vid olyckor och spill. Nämnden har även själv varit på plats på stranden och gjort en

2023-04-11

bedömning av vilka fastigheter det går att köra på. På de fastigheter där det inte finns tillgång till nedfarter eller att de har spärrats av med trästolpar har ärendena avslutats. Miljöenheten bedömer att de redovisade egenkontrollerna är i tillräcklig omfattning. Miljöenheten anser dock att markägarnas tillsyn på stranden ska ske minst 2 gånger per år, förslagsvis en gång innan badsäsong och en gång efter. Tillsynsärendena har hanterats i enskilda ärenden till varje fastighet. Då egenkontrollerna anses vara av tillräcklig omfattning har dessa ärenden avslutats. Även om ärendena avslutats kan nämnden i framtiden komma att göra tillsyn på stranden på eget initiativ eller vid klagomål.

Strandmiljö Laholm och Åke Elofsson har överklagat nämndens beslut och yrkar i första hand att länsstyrelsen ska förelägga nämnden att vidta åtgärder för att Laholms kommun respektive berörda fastighetsägare ska tillse att motorfordonstrafiken och parkeringen på berörda stränder förhindras. I andra hand yrkas att länsstyrelsen återförvisar ärendet till nämnden för ytterligare beredning. Som skäl för beslutet har anförts bl.a. följande.

Mark- och miljööverdomstolen har i dom den 20 juni 2019 (mål nr M 11839-18) förbjudit Laholms kommun att främja trafik med motorfordon och parkering på stränderna i Mellbystrand och Skummeslövsstrand. Domstolen har även konstaterat att körningen på stranden är miljöfarlig verksamhet. Kommunen är skyldig att utöva tillsyn över den miljöfarliga verksamheten.

Kommunen har begärt in underlag från fastighetsägarna med information om vad de vidtar för åtgärder för att begränsa och förhindra den miljöfarliga verksamheten. Kommunen har därefter godtagit de svar som lämnats av fastighetsägarna och accepterat att de enbart görs egenkontroll av den miljöfarliga verksamheten.

Det kan konstateras att ingen fastighetsägare vidtagit någon åtgärd som har någon faktisk effekt på körningen på stranden. Fastighetsägarna skulle med mycket enkla medel kunna begränsa strandkörningen. Så har inte skett. Kommunen har inte heller redogjort för vilka bedömningar som ligger till grund för kommunens syn på fastighetsägarnas uteblivna åtgärder. Kommunen konstaterar enbart, utan angivande av skäl för detta, att ”de redovisade egenkontrollerna är i tillräcklig omfattning”.

Kommunens agerande drivs enbart utifrån politiska uppfattningar om att det ska gå att köra och parkera bilar på stränderna. Kommunens agerande saknar i dessa delar helt stöd i lag.

2023-04-11

Den verksamhet som bedrivs på stranden i form av bilkörning är farlig både för växtliv, djurliv och människa. Dessutom föreligger det en betydande risk för mycket svåra konsekvenser för djur, växter eller människor vid en olycka (kroppsskador, oljespill, skrothantering etc). Det finns idag inga åtgärder för att begränsa och riskminimera dessa verksamheter.

Överklagandet omfattar samtliga fastigheter på stranden i Mellbystrand och Skummeslövsstrand. Undertecknad delar inte kommunens syn att det inte körs bil på vissa delar av stranden. Under högsäsong så används i stället hela stranden för bilkörning och parkering. Detta gäller även de delar av stranden där sanden är mjukare. Länsstyrelsens beslut bör därför omfatta även dessa fastigheter.

Följande fastigheter omfattas av överklagandet: Mellby 1:90, 10:10, 14:4, 15:1, 2:12, 2:7, 3:29, 5:47, 7:22, 7:49, S:29, S:32, S:33 och S:36, Skummeslöv S:15, Västra Mellby 2:19 och 6:1, Åmot 1:41, 1:79, 2:256 och 2:4.

Det är angeläget att länsstyrelsen ändrar kommunens beslut. Kommunen har i detta fall grovt underlåtit att tillämpa den tillsynsplikt som följer av miljöbalken.

Strandmiljö Laholm har även anfört följande. Enligt vad föreningen uppfattat innebär den avsaknad av reglering som nu råder att det är tillåtet att köra i 70 km/h som är bashastigheten om inget annat anges och parkera var man vill. Polisen har meddelat att den inte avser att göra någon tillsyn, eftersom den friande domen 2020-05-25 Mål nr B 2683-20 i hovrätten avseende brott mot terrängkörningslagen innebär att det inte är meningsfullt att göra en förundersökning för att sen åtala och lagföra de som kör eller parkerar på badstranden. Detta trots att det uppenbarligen är trafikfarligt med den oreglerade trafiken mitt bland badande och lekande. De anordningar som enligt lag ska finnas för att förhindra trafikolyckor vid anläggande av väg respektive parkeringsplatser saknas helt, bl.a. utpekade körfält, hastighetsbegränsningar, separering av motorfordons trafik från gång- och cykeltrafik, övergångsställen samt anvisade parkeringsplatser som avgränsats från ytor avsedda för rekreation såsom bad och lek. Vi kommer att uppmana alla som tar barn med sig till stranden att de har noga uppsikt över både biltrafiken och barnen. Tidigare har flera olyckor inträffat i Sverige och utomlands där barn skadats p.g.a. att badstränder använts som parkeringsplatser. Först efter att två treåringar dödades av backande bilar som tillåtits parkera på badstränder i Florida förbjöds sådan parkering. För något år sen dödades ett barn av en backande bil på en campingplats i Sverige. Något sådant får bara inte hända på badstränderna i Mellbystrand och Skummeslövsstrand. Vem är ansvarig om det skulle hända? Kommunen, Länsstyrelsen, Polisen,

2023-04-11

Transportstyrelsen, föraren, föräldrarna eller barnet? Knappast barnet eftersom Sverige antagit FN:s barnkonvention som lag.

Skummeslövs tångallmännings samfällighetsförening, Mikael Johansson, Kristian Klemner, Kim Ejnarsson, Kenneth Ejnarsson, Peter Johansson, Bengt Göran Edvard Ejnarsson, Carl Göran Ejnarsson, Bengt-Ola Hjalmar Ejnarsson och Anna-Karin Bengtsson har beretts tillfälle att yttrat sig över överklagandena. De har anfört bl.a. följande.

Stranden har nyttjats för samfärdsl, rekreation, fiske, bärgning av tång m.m. så länge det har funnits människor i trakten. Tidigare fanns även tidtabellsbunden busstrafik på stranden. En överväldigande majoritet av medborgarna stödjer ett bevarande av nuvarande ordning. Frågan är prövad juridiskt. Enligt dem står det sålunda klart att fordonstrafik och parkering på stranden är från alla aspekter tillåten så länge fastighetsägarna tillåter detta samt att verksamheten sker och regleras i överensstämmelse med den grundlagsfästa proportionalitetsprincipen.

Kommunen främjar inte trafik på stranden. Tvärtom sker och har historiskt skett en samverkan och samråd mellan dem och kommunen som tillsynsmyndighet gällande alla möjliga frågor som berör stranden och strandheden. Särskild uppmärksamhet har ägnats miljöfrågor – särskilt fordon på stranden. Klaganden påstår att ”ingen fastighetsägare har vidtagit någon åtgärd som har någon faktisk effekt på körningen på stranden”. Detta är en felaktig uppgift. Fastighetsägare har gjort avspärningar med pålar, vilka har delat upp stranden i flera separerade zoner till förhindrande av trafik på stranden. Avspärningarna är försedda med förbudsskyltar mot genomfart och stolparna har försetts med reflexer. Genom avspärningarna har även helt bilfria zoner tillskapats. Räddningstjänsten kan passera. Avspärningarna har haft god effekt och genomfartstrafik är förhindrad. Under huvuddelen av året är trafiken ned till de tillåtna zonerna mycket begränsad. Hög frekvens av fordon förekommer under ett begränsat antal dagar under semesterperioden, om det är varmt i såväl luft som vatten samt inte blåser för mycket. Det kan påtalas att det i övrigt saknas mark för parkering av det antal fordon som kan förekomma dessa begränsade dagar.

Den nedfartstrafik som sker för att parkera på stranden sker med låga hastigheter. Hastigheten på stranden är låg och begränsad. Vad i övrigt klaganden skriver om utpekade körfält, övergångsställen, m.m. är uppenbarligen inte genomförbara åtgärder på en genom väder och vind föränderlig strand. Vad gäller ansvarsfrågor har alla ett eget ansvar. Det gäller såväl på stranden som på exempelvis stormarknadsparkeringar, Våxtorps marknad och liknande platser där fordon förekommer. Den som framför ett fordon måste tillse att det inte finns någon i vägen som kan skadas och den som har tillsyn över ett barn har ansvar för att barnet inte kommer i vägen för ett fordon. Den som bedömer det lämpligt kan alltid uppehålla sig i en bilfri zon. Några olyckor eller incidenter har inte

2023-04-11

kommit till fastighetsägarens kännedom. Risker av den typ som klaganden anför finns inte. Särskilt inte i ”betydande omfattning”. Proportionerliga och effektiva åtgärder har vidtagits för att kontrollera och styra trafiken på stranden. Arbetet med uppföljning av vidtagna åtgärder sker genom den regelbundna kommunikation som kommunen har med fastighetsägarna. Som ovan nämnts kommer vissa kompletteringar av avspärningarna att göras under året.

Bo Göran Karén har beretts tillfälle att yttra sig över överklagandena. Han har bl.a. anfört följande.

På hans fastighet Mellby 15:1 har han stängt av en del av stranden för biltrafik sedan två år tillbaka genom avspärning med pålar. Avspärningen är försedd med förbudsskyltar mot genomfart samt stolpar med reflexer. Som fastighetsägare har han aldrig upplevt att det har varit några problem med trafiken på stranden. Han kan tänka sig att stänga av ytterligare en bit av sin strand om det visar sig att det finns behov av det.

Laholms kommun har beretts tillfälle att yttrat sig över överklagandena. Kommunen har anfört bl.a. följande.

Kommunens inställning är att klagandens överklaganden ska avslås och att länsstyrelsen [ska fastställa] nämndens beslut. I det nu aktuella ärendet har kommunen utfört tillsyn av motortrafik på stranden vid Mellbystrand och Skummeslövs strand, i enlighet med Mark- och miljööverdomstolens dom (M 11839-18) från den 20 juni 2019. Nämnden har i sitt beslut den 24 februari 2021 redogjort för hur tillsynen har gått till och det är kommunens uppfattning att den utförda tillsynen är tillräcklig i förhållande till gällande lagstiftning.

Mikael Schönbeck, Niklas Karlsson, Karitha Karlsson, Norrahammar-Tabergsbygdens Barnkoloniförening och Fåglarnas Samfällighetsförening har beretts tillfälle att yttra sig över överklagandet, men har inte hörts av.

Länsstyrelsen har genom platsbesök den 28 augusti 2022 tagit del av förhållandena på platsen.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Enligt 2 kap. 3 § MB ska alla som bedriver en verksamhet iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

2023-04-11

Av 2 kap. 6 § 1 st. MB framgår att för en verksamhet som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

Enligt 2 kap. 7 § MB gäller kraven i bland annat 2 kap. 3 och 6 §§ MB i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsåtgärder jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

Av 3 kap. 6 § MB framgår att mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter skall särskilt beaktas.

Områden som är av riksintresse för naturvärden, kulturmiljövården eller friluftslivet skall skyddas mot åtgärder som avses i första stycket.

Av 4 kap. 2 § MB framgår att inom kustområdet i Halland ska turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön.

Av 26 kap. 9 § MB framgår att en tillsynsmyndighet i det enskilda fallet får besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas.

Enligt 26 kap. 19 § MB ska den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön bl.a. fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar samt genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön.

Motivering till beslutet

Bakgrund

Mark- och miljööverdomstolen har i dom den 8 september 2016 (mål nr M 3574-16) bedömt att Strandmiljö Laholm har klagorätt enligt 16 kap. 13 § MB vad gäller dess krav på åtgärder mot körning och parkering på

2023-04-11

den aktuella stranden. Kravet är oförändrat i förevarande ärende, varför föreningen får anses ha klagorätt även nu.

Mark- och miljööverdomstolen har i dom den 20 juni 2019 (MÖD 2019:23) funnit att motortrafiken och parkeringen på stranden är miljöfarlig verksamhet. MÖD fastställde Mark- och miljödomstolens i Vänersborg dom som innebar att Laholms kommun förbjöds att främja motorfordonstrafik och parkering av motorfordon på strandområdena i Skummeslövsstrand och Mellbystrand. MÖD uttalade bl.a. att strandkörningen och strandparkeringen är omfattande under sommarmånaderna och att de risker som denna verksamhet medför gör att det finns behov av tillsynsåtgärder. Mark- och miljödomstolen hade tidigare uttalat att flera fysiska eller juridiska personer kan anses vara verksamhetsutövare på samma gång.

Med hänvisning till MÖD:s ovannämnda dom 2019, skrev Strandmiljö Laholm till Miljö- och byggnadsnämnden och krävde att denna skulle vidta erforderliga tillsynsåtgärder så att verksamheten med bilkörning på stranden i Skummeslövsstrand och Mellbystrand upphör.

Sedan nämnden beslutat att inte vidta någon åtgärd och Strandmiljö Laholm överklagat detta beslut, upphävde länsstyrelsen den 17 januari 2020 (dnr 8036-19), nämndens beslut och återförvisade ärendet till denna för utredning och bedömning av om det finns skäl att meddela något föreläggande eller förbud mot markägarna (de som äger strandområdet).

Nämnden har i det nu överklagade beslutet den 24 februari 2021 bedömt att det för närvarande inte finns skäl att vidta några åtgärder genom att meddela föreläggande eller förbud för att minska riskerna för skador eller olägenheter till följd av motorfordonstrafiken på stranden.

Redovisade åtgärder

Vid den utredning som föregick nämndens beslut den 24 februari 2021 har nämnden den 12 maj 2020 begärt att ägarna av fastigheterna Mellby 1:90, Mellby 2:7, Mellby 2:12, Mellby 3:29, Mellby 5:47, Mellby 7:22, Mellby 7:49, Mellby 10:10, Mellby 14:4, Mellby 15:1, Mellby S:29, Mellby S:32, Mellby S:33, Mellby S:36, Skummeslöv S:15, Västra Mellby 2:19, Västra Mellby 6:1, Åmot 1:41, Åmot 1:79, Åmot 1:97, Åmot 2:4 och Åmot 2:256 skulle redovisa åtgärder för att begränsa eller hindra motortrafik på stranden.

På fastigheterna Mellby 1:90, Mellby 2:7, Mellby 2:12, Mellby 5:47, Mellby 7:49, Mellby 14:4, Västra Mellby 2:19, Västra Mellby 6:1, Åmot 1:41, Åmot 1:79, Åmot 1:97, Åmot 2:4 och Åmot 2:256 har nämnden

2023-04-11

bedömt att motortrafik inte är möjlig. Avseende Mellby 7:22 har nämnden avslutat ärendet.

Ägarna till fastigheten Mellby 10:10 (Mikael Johansson m.fl.) har bland annat redovisat att de har gått ihop några markägare för att själva sätta upp stolpar för att återskapa bilfria zoner. Vid avstängningarna sitter skyltar om fordonstrafik förbjuden samt räddningsväg. Räddningsvägarna är minst tre meter breda. Ingen hänvisning av trafik sker till stranden. En karta och ett följebrev har bifogats redovisningen.

Gällande skyltning på stranden har fastighetsägarna angett att det är varje fordonsförarens skyldighet att anmäla ett utsläpp och i det akuta skedet ser de det som en självklarhet att räddningstjänsten larmas och gör en första besiktning för att sedan lämna över till fastighetsägaren när ärendet inte kan räknas som akut räddningstjänst. Eftersom det finns ett antal olika fastighetsägare finns det ingen möjlighet att märka upp alla dessa gränser och att medborgarna själva skall kunna skilja på dessa är orimligt. De har inte heller någon möjlighet att ha någon dygnsjour för denna verksamhet. Detta står inte i rimlig proportion till problemet. Skulle oljan komma från havet är det definitivt en sak för räddningstjänsten. Skulle ett läckage uppstå på andra parkeringar, så finns där inga skyltar för att hantera utsläpp. Det enda stället som skyltar med utsläpp och vart man skall ringa (112) är bensinmackar.

Även en riskbedömning har bifogats avseende åtgärder vid bilbrand, bensin/oljeläckage och buskörning på stranden.

Fåglarnas samfällighetsförening (Mellby S:36) har redovisat att tillfarten till stranden på fastigheten nås via Mellbyvägen. Föreningen har inte vidtagit några åtgärder för att begränsa eller hindra motortrafik söder om nedfarten. Eftersom Mellbyvägen är ett strategiskt läge för räddningstjänstens fordon att nå stranden bör eventuella hinder i så fall utformas så att dessa inte helt blockerar vägen. Ett samråd och samarbete med kommunen i denna fråga vore önskvärt. Under varma sommandagar är det förvisso många som kör ner och ställer sina fordon på stranden för sol och bad. Emellertid, om nedfarten till stranden skulle blockeras, bör först frågan om var fordonen ska placeras i stället lösas för att undvika parkeringskaos på de tämligen smala och trånga gatorna närmast stranden, eftersom det generellt finns ganska få parkeringsplatser ovan stranden och stranddynerna. Risken är uppenbar att parkering längs gatorna också skulle hindra utryckningsfordon från att kunna komma fram. Vidare skulle ett hindrande av motortrafik på stranden begränsa rörelsehindrade att på ett lättillgängligt sätt få tillgång till stranden och havet. Dock har utan föreningens medverkan eller vetskap pålar satts upp på föreningens mark för att förhindra fordon från att köra fast i den lösa sanden i norra

2023-04-11

Mellbystrand och samtidigt också ge en fordonsfri zon för de badgäster som önskar detta. Föreningen kan inte se att stranden har tagit någon skada av fordonstrafiken.

Gällande skyltningen på stranden har föreningen angett bl.a. följande. Endast 50 meter av föreningens mark är möjlig att köra på och detta vid nedfarten från Mellbyvägen. Det utgör alltså inte en parkeringsyta. De övriga cirka 250 meterna är avstängda med en pårad genom egen försorg för att förhindra fordonstrafik.

Även en riskbedömning har gjorts avseende åtgärder vid bilbrand, bensin/oljeläckage och buskörning på stranden.

Skummeslövs tångallmännings samfällighetsförening (Skummeslöv S:15) har redovisat att föreningen ska sätta upp stolpar för att återskapa bilfria zoner. Vid avstängningarna ska skyltar om fordonstrafik förbjuden samt räddningsväg sitta. Räddningsvägarna blir minst 3 meter breda. Ingen hänvisning av trafik sker till stranden. En karta har bifogats redovisningen. Av följbrev till kartan framgår bl.a. följande. För att slippa hantera plintar vart år är tanken att man ska kunna pumpa ner stolpar med ett avstånd på 1,8 m. Avbrott kommer att göras så att underhålls- och räddningsfordon kommer fram. Stolparna kommer vara 14 cm i diameter.

Avstängningarna är från norr:

- Mellbyvägen, 37 m á 20 st. stolpar.
- Brodds väg, 46 m á 25 st. stolpar (denna avstängning skall var möjlig att genomföra framöver ifall sanden blir allt för lös vid Mellbyvägen).
- Strax söder om Kolonivägen, 46 m á 25 st. stolpar.
- Tärnvägen 48 m á 26 st. stolpar.

För Mellbystrand ger det ett behov av 96 st. stolpar, 14 cm i diameter och 2,5 m långa.

Avstängningarna i Skummeslövsstrand är från norr:

Kattvägen, cirka 43 m á 26 stolpar.

Berndtssons väg, cirka 50 m á 30 stolpar.

Rydholmsvägen, cirka 32 m á 26 stolpar.

Tallsätravägen, cirka 44 m á 26 stolpar.

2023-04-11

Föreningen har ingen hemsida eller annan portal genom vilken allmänheten kan informeras. Informationen kan ev. samordnas med t.ex. kommunen (största andelsägare) eller badortsföreningen. Vid ett läckage där inte räddningstjänsten behöver komma ut kommer föreningen agera genom att anmäla via 112, där professionella personer kan avgöra om det är ett fall för dem. För övrigt tror föreningen inte att personer anmäler sig själva, utan att det blir andra som anmäler dem, troligtvis till kommunen. De är 235 andelsfastigheter med 378 andelsägare plus övriga Skummeslövsstrands invånare och besökare. De kan inte ordna med skrivelse där samtliga fastighetsägare undertecknar eller med skriftlig fullmakt. De har inget organiserat kontrollsystem. De har pratat om någon typ av skyltning ihop med övriga informationsskyltar vid nedfarterna till stranden.

Även en riskbedömning har bifogats avseende åtgärder vid bilbrand, bensin/oljeläckage och buskörning på stranden.

Bo Göran Karén (Mellby S:33 och 15:1) redovisar att på fastigheten Mellby 15:1 har de spolat ner stolpar söder om Kolonivägen och sedan strax norr om Ejdervägen. Det är en sträcka på cirka 400 meter, som är tänkt som en bilfri zon. De har även en tanke på att spola ner [stolpar] mellan Mellby 15:1 och Mellby 3:12 för att stoppa bilar att köra upp på Mellbyvägen, med tanke på den lösa sanden vid Mellbyvägen under sommartid.

Efter att ovanstående uppgifter inkommit till nämnden och besök på plats har genomförts har nämnden bedömt att motortrafik inte är möjlig på större delen av Mellby S:33 på grund av avspärningar samt att eftersom endast en liten del av fastigheten är möjlig att köra på, är den inte aktuell för tillsyn.

Ägarna av fastigheterna Mellby S:29, S:32 och 3:29 har också inkommit med redovisningar till nämnden, vilka inte refereras här. Nämnden har även fått en gemensam riskbedömning för Mellby 3:29 och 15:1.

Observationer från platsbesök

Länsstyrelsen har i samband med platsbesök den 28 augusti 2022 konstaterat att det finns sexton tillgängliga nedfarter till stranden i Mellbystrand och Skummeslövstrand som är möjliga för motortrafik att använda på sträckan mellan Hökafältets naturreservat och Södra Skummeslövs naturreservat. Tretton av dessa nedfarter är placerade på fastigheten Skummeslöv S:15 (nedfart från Fiskaregatan, Wingrens väg, Skogsallén, Jungmansvägen, Styrmansvägen, Doktorsgatan, Stora Strandvägen, Tallsätträvägen, Rydholmsvägen, Skogs promenaden, Berndtssons väg, Kattvägen och Vallbergavägen). En nedfart till stranden är placerad på fastigheten

2023-04-11

Mellby 10:10 (nedfart från Ejdervägen). En nedfart till stranden är placerad på Mellby S:33 (nedfart från Kolonivägen). En nedfart till stranden är placerad på fastigheten Mellby S:36 (nedfart från Mellbyvägen).

Vid platsbesöket noterade länsstyrelsen också att det finns minst åtta rader med träpålar på stränderna i ungefärlig höjd med (från söder) Fiskaregatan, Tallsättravägen, Rydholmsvägen, Berndtssons väg, Kattvägen, Ejdervägen, Kolonivägen och Mellbyvägen. Det är dessa träpålar som använts för att skapa vad markägarna beskriver som separerade trafikzoner för att förhindra genomfartstrafik på stranden samt bilfria områden.

Påverkan på strandmiljön

Naturmiljön på stränder där körning och parkering tillåts påverkas negativt i viss mån. Körningen medför markkompaktering och förhindrar dynbildning, vilket hindrar etablering av bland annat grävande insekter. Den blir också mindre attraktiv för de växter som normalt förekommer på den låga sandstranden. Växter får även svårt att etablera sig på grund av den årliga påverkan som körningen medför. Oljeläckage eller andra utsläpp från bilarna riskerar också att försämra livsmiljön för de arter som utnyttjar området.

Bland växter som utnyttjar den låga stranden kan nämnas sandmålla och martorn, rödlistade som sårbara (VU) och fridlysta enligt 8 § artskyddsförordningen. Arterna är knutna till stränder med bar sand eller grus och låg konkurrens från andra arter. De växer oftast i den nedre delen av landstranden. Arterna verkar minska på Hallands sandstränder. Det går inte att avgöra om arterna funnits i områden där man tillåter strandkörning, men länsstyrelsen kan konstatera att habitatet är lämpligt och att strandkörning förekommer hindrar dessa arter från att utnyttja området.

Strandkörningen förvärrar också de skador som uppstår i samband med stormar, eftersom de hårda ytorna där sanden packats på grund av trafiken gör att vattnet lätt tar sig in i och bakom dynområdet och eroderar dynerna. Om bilkörningen upphör, kommer fördyner att byggas upp och där får strandvegetation fäste och bidrar till fortsatt uppbyggnad av dyner.

Buskörning på stranden kan medföra bullerstörningar för närboende och olyckor med fordonen med risk för utsläpp av olja och drivmedel.

Samlad bedömning

Länsstyrelsen konstaterar att den aktuella körningen och parkeringen på stranden sker i mycket stor omfattning under främst sommarmånaderna och att detta medför risker för strandmiljön. Mark- och miljööverdomstol-

2023-04-11

en har även i MÖD 2019:23 uttalat att strandkörningen och strandparkeringen medför sådana risker att det finns ett behov av tillsynsåtgärder. Det aktuella området är vidare av riksintresse för naturvård och friluftsliv enligt 3 kap. 6 § och 4 kap. 2 § MB.

Stranden i Mellbystrand och Skummeslövsstrand kan mot denna bakgrund inte anses vara ett lämpligt val av plats för den miljöfarliga verksamheten med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön (2 kap. 6 § MB). Tillsynsåtgärder behöver därför vidtas för att förhindra denna verksamhet. De begränsningar av biltrafiken som markägarna eftersträvar genom en zonindelning av stranden kan inte anses tillräcklig ur miljö- och hälso-skyddssynpunkt.

Det föreligger därmed skäl för att förelägga ägarna av fastigheterna Skummeslöv S:15, Mellby 10:10, Mellby S:33 och Mellby S:36, som har nedfarter som bilister kan köra på för att ta sig ner till stranden, att vidta åtgärder för att förhindra sådan nedfartstrafik.

Länsstyrelsen anser att lämpliga åtgärder för att förhindra körning och parkering på stranden är att sätta upp bommar vid nedfarterna till stranden från (från söder) Fiskaregatan, Wingrens väg, Skogsallén, Jungmansvägen, Styrmansvägen, Doktorsgatan, Stora Strandvägen, Tallsättravägen, Rydholmsvägen, Skogspromenaden, Berndtssons väg, Kattvägen, Vallbergavägen, Ejdervägen, Kolonivägen och Mellbyvägen.

För att bommarna inte ska hindra räddningstjänstens arbete, bör bommarna förses med lås och räddningstjänsten få tillgång till nycklarna. Om räddningstjänsten inte behöver eller kan använda någon av nedfarterna och skriftligen intygar det, bör även fasta hinder tillåtas, t.ex. stolpar eller stora stenar, eftersom dessa kan vara mindre kostsamma. Det är dock viktigt att hindren inte kan flyttas av allmänheten. Trafikavstängare (betongsuggor) kan därför inte användas.

Enligt länsstyrelsens bedömning kan dessa åtgärder inte anses vara orimliga för fastighetsägarna.

Med dessa avspärningar bedömer länsstyrelsen också att buskörningar med bil på stranden kan förhindras i stor utsträckning. Om biltrafiken upphör, kan stranden med tiden också komma att betraktas som terräng i terrängkörningslagens mening. I så fall kan polisen ingripa mot körning på stranden med motordrivna fordon (även mopeder och motorcyklar).

2023-04-11

Överklagandena ska således bifallas delvis, enligt vad som framgår av beslutet ovan. I övrigt ska överklagandena avslås, dvs. vad gäller övriga fastigheter.

Eftersom avspärningarna av nedfarterna ner till stranden får följdverkningar på trafiken och parkeringssituationen i Mellbystrand och Skummeslövsstrand under somrarna, bör en relativt lång tidsfrist bestämmas för åtgärderna även om dessa i sig inte är särskilt tidskrävande. Det ger Laholms kommun en möjlighet att nå ut med information till allmänheten och att vidta andra åtgärder inför kommande års badsäsonger. Här noterar länsstyrelsen att kommunen i arbetet med sin fördjupade översiktsplan för kustområdet tagit fram en parkeringsutredning för Mellbystrand och Skummeslövsstrand, med förslag på hur parkeringssituationen kan lösas innanför sanddynerna.

Det ankommer på samhällsbyggnadsnämnden såsom tillsynsmyndighet för den miljöfarliga verksamheten att se till att föreläggandena följs.

Övrigt

I övrigt noterar länsstyrelsen att det berörda strandområdet nästan helt är planlagt som ”allmän plats – park eller plantering” (se Byggnadsplan för Mellbystrand 13-LAJ-1333, Ändring av byggnadsplan för Mellbystrand 1381-P83/5, Byggnadsplan för del av Mellbystrand 13-LAJ-1480, Byggnadsplan för Skummeslövsstrand 13-SKU-732 samt Ändring av byggnadsplan för Skummeslövsstrand 1381-P83/10).

Det kan därmed ifrågasättas om den aktuella verksamheten är förenlig med plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Detta är dock en fråga för samhällsbyggnadsnämnden som är tillsynsmyndighet även enligt PBL.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av chefsjurist Peter Jupén med länsjurist Mathilda Anderzén som föredragande. I ärendet har även naturvårdshandläggarna Björn Larsson och Jeanette Erlandsson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.